

Jakten på informasjon

- en guide i informasjonsjungelen

En veiledning fra Medisinsk bibliotek

Veiledninger fra Medisinsk bibliotek

Medisinsk bibliotek har utarbeidet en rekke veiledninger til hjelp i informasjonsjungelen. Alle veiledningene kan fås i våre lokaler, eller skrives ut fra våre websider www.oslo-universitetssykehus.no/medbib. OBS! Veiledningene oppdateres jevnlig, sørg for at du har nyeste versjon! I dette heftet forsøker vi å gi en oversikt over de viktigste informasjonskildene og hva de kan brukes til.

Medisinsk bibliotek tilbyr brukerstøtte og søkehjelp til ansatte ved Oslo universitetssykehus. Ansatte oppfordres til primært å bruke biblioteket ved den lokasjonen hvor de jobber.

Jakten på informasjon.....	3
Spørsmål.....	3
Faktaspørsmål.....	3
Referansespørsmål.....	3
De kliniske kjernesporsmål.....	4
Oversikter over bøker – bokdatabaser.....	5
BIBSYS – bibliotekbasen.....	5
Andre lands bokdatabaser.....	5
Oversikter over tidsskriftartikler – artikkeldatabaser.....	5
Primær- og sekundærlitteratur.....	5
Review article vs. systematic review.....	5
S-pyramiden.....	6
Kliniske kjernesporsmål med tilhørende ressurser.....	7
Sekundærlitteratur.....	8
UptoDate.....	9
Best Practice.....	9
Clinical Evidence.....	9
Kliniske retningslinjer.....	9
Cochrane Database of Systematic Reviews (CDSR).....	9
DARE (Database of Abstracts of Reviews of Effects).....	9
Health Technology Assessment Database (HTA).....	9
The Joanna Briggs Institute.....	10
Kunnskapssenterets rapportserie.....	10
PEDro (The Physiotherapy Evidence Database).....	10
OTSeeker.....	10
McMaster PLUS.....	10
Primærlitteratur.....	11
Medline/PubMed.....	11
EMBASE.....	11
CENTRAL.....	11
CINAHL.....	11
British Nursing Index.....	12
SVEMED+.....	12
AMED.....	12
BIOSIS Previews.....	12
Scopus.....	12
ISI Web of Science.....	12
PsycINFO.....	13
Maternity and Infant Care.....	13
HaPI.....	13
ProQolid.....	13
Lexi-Interact.....	13
AgeLine.....	13
F1000 Medicine.....	13
TOXNET.....	13
Generelle prinsipper for litteratursøking.....	14
Trunkering.....	14
Kombinere søkeord med logiske operatorer.....	14
Trinnvis oppbygging av søk.....	14
Spør en ekspert.....	15
Ta et kurs.....	15
Medisinsk biblioteks nettsider.....	15
Elektroniske bøker og oppslagsverk.....	15
Bilder og illustrasjoner.....	15
Anskaffe litteratur.....	15
BIBSYS og BIBSYS Ask.....	16
Hvordan skaffe tidsskriftartikler?.....	17
Tolke en tidsskriftsitering.....	18
Vedlegg: PICO-skjema.....	19

Jakten på informasjon

Når man kommer til biblioteket er det gjerne fordi man har et spørsmål som en ønsker å finne svar på. Noen ganger vet man at svaret står i en bestemt bok eller i en bestemt tidsskriftartikkel. Andre ganger vet man ikke hvor eller hvordan en skal finne fram til et svar på spørsmålet sitt – ja, noen ganger er ikke spørsmålet helt klart heller. Det er dette vi skal si noe om i dette heftet.

Hvilke spørsmål finnes, hva kjennetegner et godt spørsmål, og hvilke ressurser har vi for å finne svar? Dette er ting bibliotekarer er eksperter på, og vi hjelper deg gjerne.

Spørsmål

Vi deler ofte spørsmål inn i to hovedgrupper:

- Faktaspørsmål
- Referansespørsmål

Faktaspørsmål

Faktaspørsmål er enkle spørsmål som vanligvis bare har ett korrekt svar. Disse svarene finnes gjerne ved hjelp av et enkelt oppslag – så lenge vi benytter riktig ressurs. Eksempler på faktaspørsmål:

- Hva er telefonnummeret til Anestesiavdelingen ved St. Olavs hospital?
- Hvor lang virketid har Postafen?
- Hva er det engelske uttrykket for Bekhterevs sykdom?

Vanligvis kan vi finne svar på slike spørsmål i tradisjonelle oppslagsverk, enten i trykt eller elektronisk form. Eksempler er: telefonkatalog, fellekatalogen, ordbok m.m.

Referansespørsmål

Referansespørsmål er vanligvis mer komplekse spørsmål. Her finner man ofte ikke svaret ett sted, men må søke i flere forskjellige ressurser, ettersom ressursene dekker ulike kilder (bøker, tidsskriftartikler, avhandlinger etc.). Litteratursøkene resulterer i en liste over referanser/litteraturhenvisninger, og så må man lese denne litteraturen for å få et godt svar på spørsmålet. Eksempler på referansespørsmål:

- Hvorfor får noen diabetes?
- Hva er prognosene for menn over 70 år som nylig har hatt hjerteinfarkt?
- Hvordan diagnostiserer man MS?
- Kan melatonin forebygge jetlag?
- Hvordan oppleves det å være pårørende til en som ligger i koma?

For å finne svar på slike problemstillinger kan man gå til bøker om emnet. Mer oppdatert og spesialisert informasjon finner man imidlertid oftere ved hjelp av medisinske databaser. Der registreres informasjon om artikler som står i tidsskrifter. Det finnes mange ulike databaser å søke i, og hvilken man skal bruke avhenger av typen spørsmål. PubMed er en viktig medisinsk database som du kanskje har hørt om, men det er slett ikke den eneste og ikke alltid den beste. Vi kommer tilbake til konkrete ressurser litt senere i dette heftet.

Det er viktig å bruke tid på å komme fram til presise spørsmål som det er mulig å finne svar på. En temabeskrivelse som "noe om schizofreni" er ikke presist nok.

I ruten under ser du hva som kjennetegner et godt spørsmål, dersom det er klinisk virksomhet det handler om:

Et godt klinisk spørsmål er bygget opp etter PICO-modellen:

P Patient/problem

Hvilke mennesker handler det om? Hva er problemet?

I Intervention

Hvilken intervensjon/eksposisjon er man interessert i?

C Comparison

Hva sammenligner man evt. med? (Ikke alltid aktuell)

O Outcome

Hvilke(t) utfall er av interesse?

De kliniske kjernespørsmål

Etiologi	Hvorfor får noen...?
Diagnostikk	Hvordan kan vi avgjøre om noen...?
Effekt av tiltak (forebygging, behandling eller rehabilitering)	Hva kan vi gjøre...?
Prognose	Hvordan går det med...?
Erfaringer	Hvordan oppleves det...?
Utbredelse	Hvor mange har...?

Uavhengig av om problemstillingen er klinisk rettet eller ei bør du tenke gjennom følgende:

Omfang	Hvor mye informasjon skal du ha? (Et par sentrale artikler eller alt om et emne?)
Nivå	Hva skal du bruke informasjonen til? (Finner du det du trenger i en lærebok eller bør du lese forskningsartikler?)
Tidsperiode	Hvor ny må informasjonen være, og hvor langt tilbake i tid må du søke?
Språk	Hvilke språk leser du?

Tenk gjennom og noter gjerne hvilke ord du kan bruke for å beskrive spørsmålet ditt. Bruk helst engelske ord – i de aller fleste databaser må man søke på engelsk. Husk å få med alle synonymer – det er ofte flere enn du tror! Når du forbereder deg til litteratursøk kan et PICO-skjema være et godt hjelpemiddel. Et slikt finner du som vedlegg til dette heftet.

Oversikter over bøker – bokdatabaser

<u>BIBSYS – bibliotekbasen</u>	Dette er en felles bokdatabase for alle de norske universitetsbibliotekene og en rekke av høgskolebibliotekene. Medisinsk biblioteks bøker er også registrert i denne databasen. BIBSYS kan søkes gratis via Internett, lenke til den finner du på databasesiden. Bøker som finnes i Oslo universitetssykehus er merket med Ous/Aker (lokasjon Aker), Ous/Radium (lokasjon Radiumhospitalet), Ous/Ull (lokasjon Ullevål), Ous/Psyk (lokasjon psykiatri Gaustad). Bøker som finnes i Bibliotek for medisin og helsefag (betjener lokasjon Rikshospitalet) er merket med Umed. For mer informasjon om hvordan man bruker BIBSYS, se avsnittet Anskaffe litteratur.
<u>Andre lands bokdatabaser</u>	I andre land har man andre bibliotekbaser. Ofte kan man søke i et enkelt biblioteks base, men det finnes også samkataloger der man kan søke i flere biblioteks samlinger samtidig. Eksempler på slike er Libris i Sverige, bibliotek.dk i Danmark og BLPC i Storbritannia. Lenker til disse finner du på vår databaseside.

Oversikter over tidsskriftartikler – artikkeldatabaser

Medisinsk bibliotek abonnerer på en lang rekke artikkeldatabaser. Oversikt over disse finner du på databasesiden på Medisinsk biblioteks nettsider. Her vil du også se om basene er gratis tilgjengelige på Internett, om de er tilgjengelige via Helsebiblioteket, eller om du må gå via sykehus- eller Universitetsnettet for å få tilgang til dem.

Helsebiblioteket www.helsebiblioteket.no er et nettsted som drives av Nasjonalt kunnskapscenter for helsetjenesten. Ansatte i primær- og spesialisthelsetjenesten kan registrere seg med brukernavn og passord for å få tilgang til abonnementsbaser i Helsebiblioteket. NB! Når du er på jobb anbefaler vi at du alltid går via nettsidene våre for å bruke databaser og tidsskrifter. Dette er fordi vi tilbyr langt flere baser og tidsskrifter enn Helsebiblioteket, og fordi du ved å gå via våre nettsider får lenker fra databasene til våre tidsskriftabonnement.

Primær- og sekundærlitteratur

Forskningslitteraturen kan deles inn i primær- og sekundærlitteratur. Primærlitteratur er artikler skrevet om enkeltstudier. Slike artikler finnes i generelle medisinske databaser. Sekundærlitteratur er skrevet på grunnlag av primærlitteraturen. Det kan være kvalitetsvurderinger av primærlitteratur, eller systematiske sammenstillinger av flere primærstudier – det som kalles systematiske oversikter.

Review article vs. systematic review

Du kjenner kanskje betegnelsene review article (oversiktsartikkel) og systematic review (systematisk oversikt)? Det er en vesentlig forskjell på disse to typene oversiktsartikler:

Review article: Oppsummerer og sammenligner resultater fra to eller flere utvalgte studier. Ettersom ikke alle relevante studier er tatt med kan en vanlig oversiktsartikkel (review article) gi en skjev fremstilling.

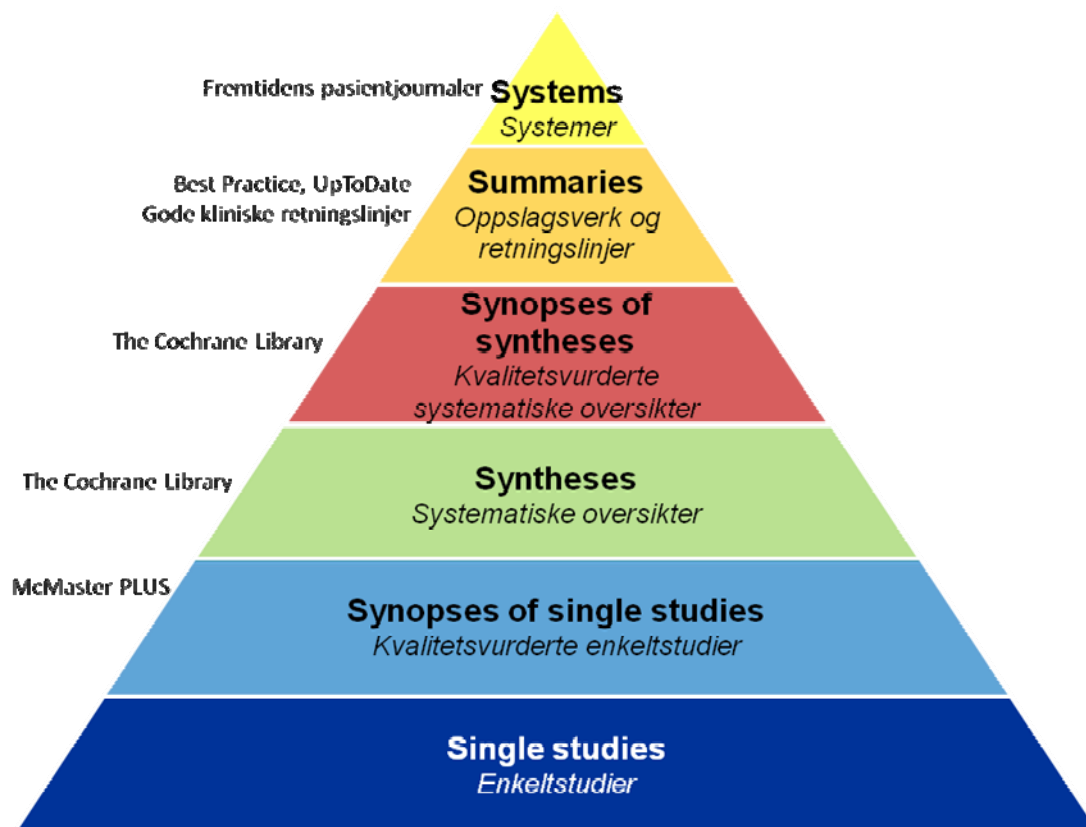
Systematic review: Oppsummerer og sammenstiller resultater av ALLE relevante studier. Dersom en systematic review (systematisk oversikt) er riktig utført er den tilnærmet objektiv.

Hvis du er på jakt etter klinisk informasjon, er det fornuftig å **starte med sekundær-litteraturen** – da kan du spare mye tid og krefter. Det er vanlig å benytte flere ressurser når man leter etter svar på

avanserte spørsmål. Dette fordi ressursene dekker ulike kilder. Hvilke ressurser man velger å søke i, og i hvilken rekkefølge, avhenger av spørsmålet. Et viktig prinsipp i kunnskapsbasert praksis, er å starte med å lete etter sekundærlitteratur, eller oppsummert forskning.

S-pyramiden

S-pyramiden* er et nyttig hjelpemiddel for å velge hvilke ressurser du skal søke i.

*Mer informasjon om S-pyramiden finner du i nettkurset www.kunnskapsbasertpraksis.no og i denne artikkelen: DiCenso A, Bayley L, Haynes RB. Accessing preappraised evidence: fine-tuning the 5S model into a 6S model. *Ann Intern Med*, 2009; 115: JC3-2.

Når du skal søke etter klinisk informasjon, bør du starte så høyt oppe i pyramiden som mulig.

Systems knytter pasientjournaler sammen med gode kilder for oppsummert kunnskap, dette finnes foreløpig ikke i Norge.

Summaries kan være kliniske oppslagsverk som oppsummerer den beste kunnskapen og gir klinisk beslutningsstøtte. Summaries kan også være kliniske retningslinjer av god kvalitet.

Synopses of syntheses er kvalitetsvurderinger av systematiske oversikter. Slike finner vi bl.a. i databasen DARE som er en del av The Cochrane Library.

Syntheses er systematiske oversikter. Systematiske oversikter publiseres mange steder, men spesielt gode kilder til systematiske oversikter er The Cochrane Library og The Joanna Briggs Institute.

Synopses of single studies er kvalitetsvurderinger av primærstudier. Slike finner man bl.a. i sekundærtidsskrifter som Evidence Based Medicine og Evidence Based Nursing og i databasen McMaster PLUS.

Det nederste nivået i pyramiden er **Single studies** eller primærstudier. Slike finner du i databaser som Medline/PubMed, EMBASE, Cinahl, AMED, PsycINFO m.fl.

Det tar tid å oppsummere forskning, derfor er det i mange tilfeller slik at man ikke finner oppsummert forskning på det man leter etter. Da må man gå til primærstudiene og selv sørge for oppsummeringen.

Kliniske kjernespmåål med tilhørende ressurser

Det er også slik at valg av kilde henger sammen med ulike spørsmålstyper og studiedesign. Tabellen under er et annet hjelpemiddel når du skal velge kilder å søke i.

Spørsmål	Studiedesign	Database/ressurs
Diagnose <i>Hvordan kan vi avgjøre om noen...?</i>	Tverrsnittstudie (med gullstandard)	1. Best Practice, UpToDate 2. Cochrane Database of Systematic Reviews, DARE og HTA (i The Cochrane Library) 3. McMaster PLUS 4. Medline, EMBASE og/eller andre generelle databaser*
Prognose <i>Hvordan går det ...?</i>	Kohortstudie	1. Best Practice, UpToDate 2. McMaster PLUS 3. Medline, EMBASE og/eller andre generelle databaser*
Etiologi/årsak <i>Hvorfor får noen...?</i>	Kohortstudie Kasus-kontrollstudie Pasientserier	1. Best Practice, UpToDate 2. (Om bivirkninger) DARE og HTA (i The Cochrane Library) 3. McMaster PLUS 4. Medline, EMBASE og/eller andre generelle databaser*
Effekt av tiltak (behandling, forebygging, rehabilitering) <i>Hva kan vi gjøre...?</i>	Randomisert studie Ikke-randomisert kontrollert studie Kohortstudie Kasus-kontroll studie	1. Best Practice, UpToDate, Clinical Evidence 2. Cochrane Database of Systematic Reviews, DARE og HTA (i The Cochrane Library), Evidence Matters, Joanna Briggs** og PEDro*** 3. McMaster PLUS 4. CENTRAL (i The Cochrane Library) 5. Medline, EMBASE og/eller andre generelle databaser*
Erfaringer <i>Hvordan oppleves det...?</i>	Kvalitative studier	1. Cinahl, British Nursing Index 2. Medline og/eller andre generelle databaser*

* Med generelle databaser menes her databaser som ikke begrenser seg til spesielle studiedesign. Eks: Cinahl, SveMed+, British Nursing Index, AMED, PsycINFO, Biological Abstracts.

- ** Spesielt interessant for sykepleiere
- *** Spesielt interessant for fysioterapeuter

Sekundærlitteratur

Disse ressursene dekker klinisk informasjon. Det er viktig å huske på at dette er svært små ressurser i forhold til databasene som dekker primærlitteraturen. De er imidlertid i stadig utvikling og blir større.

Lenker til de ulike databasene/ressursene finner du på Medisinsk biblioteks databaseside.

<u>UpToDate</u>	Et elektronisk oppslagsverk med "peer reviewed expert opinions" innen en rekke kliniske spesialiteter. UpToDate er gratis tilgjengelig på internett i Norge. UpToDate finnes også i mobilversjon. Skriftlig søkeveiledning fra Medisinsk bibliotek kan hentes i biblioteket eller skrives ut fra våre nettsider.
<u>Best Practice</u>	Elektronisk oppslagsverk med oppsummeringer innenfor ca 10.000 tilstander. Dekker etiologi, diagnose, prognose og behandling. Innholdet skrives av eksperter på de ulike områdene og gjennomgår en dobbel peer review prosess. Clinical Evidence er inkludert i Best Practice. Oppdateres kontinuerlig. Best Practice er gratis tilgjengelig på internett i Norge. Best Practice finnes også i mobilversjon. Skriftlig søkeveiledning fra Medisinsk bibliotek kan hentes i biblioteket eller skrives ut fra våre nettsider.
<u>Clinical Evidence</u>	Elektronisk oppslagsverk som dekker ca 260 tilstander (conditions) og behandlinger (ca 2500) for disse. Den vektlegger behandling, men tar også med etiologi, prevalens/insidens m.m. Gratis tilgjengelig i Norge.
<u>Kliniske retningslinjer</u>	Gode kliniske retningslinjer kan være en utfordring å finne på nettet. Det finnes en rekke ulike nettstedet som har samlet retningslinjer fra ulike organisasjoner. På Medisinsk biblioteks hjemmeside finner du lenker til disse. Husk at ikke alle retningslinjer er kunnskapsbaserte!
<u>Cochrane Database of Systematic Reviews (CDSR)</u>	Inneholder systematiske oversikter som vurderer effekten av ulike tiltak. Basen inneholder nesten 5000 ferdige systematiske oversikter (Reviews) og drøyt 2000 som er under utarbeidelse (Protocols). Gratis tilgjengelig for alle i Norge, via The Cochrane Library. Skriftlig søkeveiledning fra Medisinsk bibliotek kan hentes i biblioteket eller skrives ut fra våre nettsider.
<u>DARE (Database of Abstracts of Reviews of Effects)</u>	DARE er en delbase i The Cochrane Library. Den inneholder strukturerte sammendrag og kvalitetsvurderinger av systematiske oversikter (synopses of syntheses). Disse er innhentet eller utarbeidet og kritisk evaluert av NHS Centre for Reviews and Dissemination ved University of York, England som har et nært samarbeid med The Cochrane Collaboration. Skriftlig søkeveiledning fra Medisinsk bibliotek kan hentes i biblioteket eller skrives ut fra våre nettsider.
<u>Health Technology Assessment Database (HTA)</u>	HTA-basen er en del av The Cochrane Library som er gratis tilgjengelig på Internett i Norge. Den inneholder informasjon om metodevurdering (Health Technology Assessment). Databasen inneholder detaljer om pågående prosjekter og ferdige publikasjoner fra ulike organisasjoner som driver med metodevurdering. I HTA kan man finne svar på spørsmål som dreier seg om effekt av tiltak, diagnose og etiologi (bivirkninger av gitt behandling).

<p><u>The Joanna Briggs Institute</u></p>	<p>The Joanna Briggs Institute produserer bl.a. systematiske oversikter, hovedsakelig innen sykepleie og jordmorfag. På deres hjemmeside www.joannabriggs.edu.au får du oversikt over det de har publisert. Best Practice Information Sheets (kortversjoner av systematiske oversikter) kan lastes ned gratis. Systematiske oversikter kan også lastes ned gratis fra hjemmesiden dersom du bruker en PC som er tilknyttet internett via sykehusnettet eller UiO-nettet på OUS. Ellers er systematiske oversikter fra Joanna Briggs Institute tilgjengelige fra Helsebiblioteket (det er ganske langt etterslep på Helsebiblioteket, det vil si at de nyeste systematiske oversiktene ikke er tilgjengelige der).</p>
<p><u>Kunnskapssenterets rapportserie</u></p>	<p>Rapporter av høy kvalitet og om norske forhold. Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten omfatter blant annet tidligere Senter for medisinsk metodevurdering (SMM). Rapportene er gratis tilgjengelige på: www.kunnskapssenteret.no og www.helsebiblioteket.no. Mange av Kunnskapssenterets rapporter er registrert i HTA-basen (se over).</p>
<p><u>PEDro (The Physiotherapy Evidence Database)</u></p>	<p>Basen inneholder opplysninger om systematiske oversikter og randomiserte kontrollerte studier innen fysioterapi. Inneholder både primær- og sekundærlitteratur. PEDro er gratis tilgjengelig på Internett, du finner lenke til den på Medisinsk biblioteks databaseside.</p>
<p><u>OTSeeker</u></p>	<p>Database innen ergoterapi som inneholder drøyt 6000 sammendrag av og referanser til systematiske oversikter og kvalitetsvurderte randomiserte kontrollerte studier. Særlig relevant innen ergoterapi. Oppdateres hver uke. OTseeker er gratis tilgjengelig på Internett, du finner lenke til den på Medisinsk biblioteks databaseside.</p>
<p><u>McMaster PLUS</u></p>	<p>Database med kvalitetsvurderinger av primærstudier. 2000 praktiserende klinikere fra hele verden plukker ut og kvalitetsvurderer artikler fra 120 anerkjente tidsskrifter. Alle artikler blir vurdert ut fra pålitelighet, klinisk relevans og nyhetsverdi.</p>

Primærlitteratur

<u>Medline/PubMed</u>	<p>Den mest brukte databasen innen klinisk medisin. Her registreres artikler fra nesten 5400 internasjonale tidsskrifter (amerikansk dominans). Databasen finnes i flere versjoner (ulike grensesnitt). I Oslo universitetssykehus har vi tilgang til to versjoner av Medline: PubMed og Ovid Medline. PubMed er gratisversjonen av Medline, og den får man tilgang til med et vanlig internettabonnement. Ovid Medline er en abonnementsbase som er tilgjengelig med internettilknytning via sykehusnettet og Universitetsnettet og via Helsebiblioteket. Medisinsk bibliotek har utarbeidet skriftlig søkeveiledning til både Ovid Medline (fellesveiledning for flere Ovidbaser) og PubMed, disse kan fås i biblioteket eller skrives ut fra våre websider.</p>
<u>EMBASE</u>	<p>Registrerer artikler fra ca 5000 tidsskrifter (Vesteuropeisk dominans). Har spesielt god dekning av farmakologi, generell folkehelse, stoffmisbruk, miljø- og yrkesrettet medisin. Basen er et viktig supplement til Medline. EMBASE fra Ovid er tilgjengelig med internettilknytning via sykehusnettet og Universitetsnettet og via Helsebiblioteket. Skriftlig veiledning til EMBASE inngår i Medisinsk biblioteks fellesveiledning for Ovidbaser, denne kan fås i biblioteket eller skrives ut fra våre websider.</p> <p><i>Det er en viss overlapping mellom EMBASE og Medline, men det er mange tidsskrifter som bare finnes i den ene og ikke i den andre og omvendt. Antall EMBASE-tidsskrifter som ikke finnes i Medline: 1851. Antall Medline-tidsskrifter som ikke finnes i EMBASE: 2134. Det er derfor viktig å søke i begge!</i></p>
<u>CENTRAL</u>	<p>Cochrane Central Register of Controlled Trials er en av databasene i The Cochrane Library. CENTRAL inneholder over 600.000 artikkelreferanser samlet inn av ulike "Cochrane Review groups", hovedsakelig randomiserte kontrollerte forsøk og kvasi-randomiserte kontrollerte forsøk. Innholdet er i stor grad hentet fra større baser som Medline og EMBASE, men den inneholder også referanser man ikke finner andre steder. Gratis tilgjengelig for alle i Norge via The Cochrane Library. Medisinsk bibliotek har utarbeidet skriftlig søkeveiledning til The Cochrane Library, denne kan fås i biblioteket eller skrives ut fra våre websider.</p>
<u>CINAHL</u>	<p>Dekker sykepleie og helsefag i vid forstand. Registrerer artikler fra ca 2900 tidsskrifter. En del avhandlinger, konferanserapporter, videoer m.m. registreres også. Hovedsakelig engelskspråklig materiale. Tilgjengelig med internettilknytning via sykehusnettet og Universitetsnettet. Medisinsk bibliotek har utarbeidet skriftlig søkeveiledning til CINAHL, denne kan fås i biblioteket eller skrives ut fra våre websider.</p>

<u>British Nursing Index</u>	British Nursing Index er en spesialbase for sykepleie og jordmorfag. Den registrerer artikler fra mer enn 220 engelskspråklige sykepleietidsskrifter. British Nursing Index fra Ovid er tilgjengelig med internettilknytning via sykehusnett og Universitetsnett og via Helsebiblioteket. OUS ansatte som ønsker tilgang hjemmefra kan få brukernavn og passord fra Medisinsk bibliotek. Skriftlig veiledning til British Nursing Index inngår i Medisinsk biblioteks fellesveiledning for Ovidbaser, denne kan fås i biblioteket eller skrives ut fra våre websider.
<u>SVEMED+</u>	Svensk database fra Karolinska Institutets bibliotek. Registrerer drøyt 100 tidsskrifter. Dekker hovedsakelig svenske tidsskrifter, men også mange norske, danske og fellesnordiske tidsskrifter. Databasen er vårt nyttigste verktøy for litteratur på skandinaviske språk og for skandinaviske forhold. Databasen er gratis tilgjengelig på Internett via våre nettsider. Medisinsk bibliotek har utarbeidet skriftlig søkeveiledning til SveMed+, denne kan fås i biblioteket eller skrives ut fra våre websider.
<u>AMED</u>	Allied and Complementary Medicine Database. Referanser til tidsskriftartikler innen alternativ medisin, fysioterapi, ergoterapi, palliativ behandling, logopedi og rehabilitering. Dekker snaut 600 tidsskrifter hvorav mange som ikke blir indeksert i andre baser. AMED fra Ovid er tilgjengelig med internettilknytning via Sykehusnett og Universitetsnett og via Helsebiblioteket. OUS ansatte som ønsker tilgang hjemmefra kan få brukernavn og passord fra Medisinsk bibliotek. Skriftlig veiledning til AMED inngår i Medisinsk biblioteks fellesveiledning for Ovidbaser, denne kan fås i biblioteket eller skrives ut fra våre websider.
<u>BIOSIS Previews</u>	Databasene i Biosis Previews dekker biologi, botanikk, zoologi, fysiologi, mikrobiologi, biokjemi, farmakologi, medisin og bioteknologi. Den inneholder sammendrag av vitenskapelige artikler fra mer nesten 6000 internasjonale tidsskrifter, og har i tillegg konferanserapporter. BIOSIS er tilgjengelig med internettilknytning via sykehusnett eller UiO-nettet.
<u>Scopus</u>	Referansedatabase med blant annet artikler, bøker og nettressurser innen naturvitenskap, teknologi, medisin og samfunnsvitenskaper fra hele verden. Dekker ca 16 000 fagfelleverderte tidsskrift. Scopus er tilgjengelig med internettilknytning via sykehusnett eller UiO-nettet.
<u>ISI Web of Science</u>	Internasjonal artikkel- og siteringsbase som bl.a. består av de fire delbasene Science Citation Index Expanded, Social Sciences Citation Index, Arts & Humanities Citation Index og Conference Proceedings Index. Det er mulig å utføre både vanlige artikkelsøk og såkalte siteringssøk, dvs. finne ut hvilke artikler som siterer en bestemt artikkel og hvilke artikler den selv siterer. Web of Science er tilgjengelig med internettilknytning via sykehusnett eller UiO-nettet. Medisinsk bibliotek har utarbeidet skriftlig søkeveiledning til ISI Web of Science, denne kan fås i biblioteket eller skrives ut fra databasesiden.

I tillegg til disse generelle databasene finnes det en rekke spesialbaser. Under beskriver vi noen av dem:

<u>PsycINFO</u>	En spesialbase for psykologi, psykiatri og beslektede disipliner. Disse disiplinene dekkes for øvrig også av de generelle medisinske Medline, EMBASE og CINAHL. PsycINFO fra Ovid er tilgjengelig med internettilknytning via Sykehusnettet og Universitetsnettet og via Helsebiblioteket. Ansatte som ønsker tilgang hjemmefra kan få brukernavn og passord fra Medisinsk bibliotek. Skriftlig veiledning til PsycINFO inngår i Medisinsk biblioteks fellesveiledning for Ovidbaser, denne kan fås i biblioteket eller skrives ut fra våre websider.
<u>Maternity and Infant Care</u>	Refererer til litteratur innen især jordmorfag fra 550 internasjonale, engelskspråklige tidsskrifter fra 1971 til i dag. Inneholder referanser til over 120.000 artikler, bøker og grå litteratur innen graviditet, fødsel, pre- og postnatal pleie samt det første året av barnets liv. Tilgjengelig med internettilknytning via sykehusnettet og Universitetsnettet. Skriftlig veiledning til Maternity and Infant Care inngår i fellesveiledningen for Ovidbaser, denne kan fås i biblioteket eller skrives ut fra våre websider.
<u>HaPI</u>	Basen Health and Psychological Instruments inneholder informasjon om måleinstrumenter (f.eks. spørreskjemaer, skalaer, sjekklister, kodeskjema, m.m.) som ofte diskuteres eller brukes i helsefaglige tidsskrifter. Over 2/3 av instrumentene dekker emner som måling av smerte, livskvalitet og medikamenteffekt. Tilgjengelig med internettilknytning via Sykehusnettet og Universitetsnettet. Skriftlig veiledning til HaPI inngår i Medisinsk biblioteks fellesveiledning for Ovidbaser, denne kan fås i biblioteket eller skrives ut fra våre websider.
<u>ProQolid</u>	Patient-Reported Outcome and Quality of Life Instruments Database inneholder kliniske måleinstrumenter, datainnsamlingsinstrumenter, spørre- og observasjonsskjemaer samt intervjuguider angående livskvalitet. Tilgjengelig med internettilknytning via sykehusnettet og Universitetsnettet.
<u>Lexi-Interact</u>	Med det elektroniske oppslagsverket UpToDate følger interaksjonsprogrammet Lexi-Interact Online. Her kan både medikamenter og urter sjekkes opp mot hverandre for å unngå uønskede eller skadelige bivirkninger. Samme tilgang til Lexi-Interact som til UpToDate.
<u>AgeLine</u>	AgeLine fokuserer på den del av befolkningen som er over 50 år, og dekker temaer relatert til aldring. Databasen strekker seg tilbake til 1978 og frem til i dag. Fagområder som blir dekket er blant andre helsefag, psykologi, sosiologi og økonomi. AgeLine indekserer over 600 tidsskrifter og omfatter både tidsskriftartikler, bøker, bokkapitler, rapporter, doktoravhandlinger og mye mer. Den oppdateres hver måned. Tilgjengelig med internettilknytning via sykehusnettet og Universitetsnettet.
<u>F1000 Medicine</u>	Evaluere de viktigste artiklene utgitt innen medisin basert på anbefalinger fra over 2400 av verdens ledende klinikere og forskere. Hjelper forskere og klinikere å holde seg oppdatert innen sitt fagfelt på en rask og enkel måte. Faculty of 1000 Medicine prøver å etablere et alternativ til Impact Factor, hvor hele tidsskriftet får en Impact Factor. I Faculty of 1000 blir enkeltartiklene evaluert og får en F1000 Factor. Faculty of 1000 Medicine er tilgjengelig med internettilknytning via Sykehusnettet og Universitetsnettet.
<u>TOXNET</u>	En samling databaser som behandler temaet toksikologi. Databasene administreres av The National Library of Medicine i USA og de kan søkes samlet eller hver for seg. Databasene er gratis tilgjengelige på Internett. Gå via lenken til PubMed på bibliotekets hjemmeside og velg TOXNET.

Hvorvidt man får tilgang til artikler i fulltekst vil ofte avhenge av om biblioteket abonnerer på det elektroniske tidsskriftet. Se for øvrig kapitlet Anskaffe litteratur.

Søkeveiledninger

Medisinsk bibliotek har utarbeidet skriftlige søkeveiledninger for de viktigste og mest brukte databasene. Disse veiledningene kan fås i biblioteket eller skrives ut fra våre nettsider.

Generelle prinsipper for litteratursøking

Dessverre er det slik at måten man søker på kan variere veldig mye fra database til database. I noen databaser kan man søke i såkalte fritekstfelt, i andre kan man i tillegg søke med faste emneord. Noen baser, som for eksempel The Cochrane Library, er små slik at man må søke ganske vidt. Mens andre baser, som for eksempel Medline, er veldig store og her bør vi søke ganske snevert og spesifikt. Det finnes imidlertid noen generelle prinsipper for litteratursøking som gjelder i de fleste baser. Nedenfor beskriver vi noen av disse.

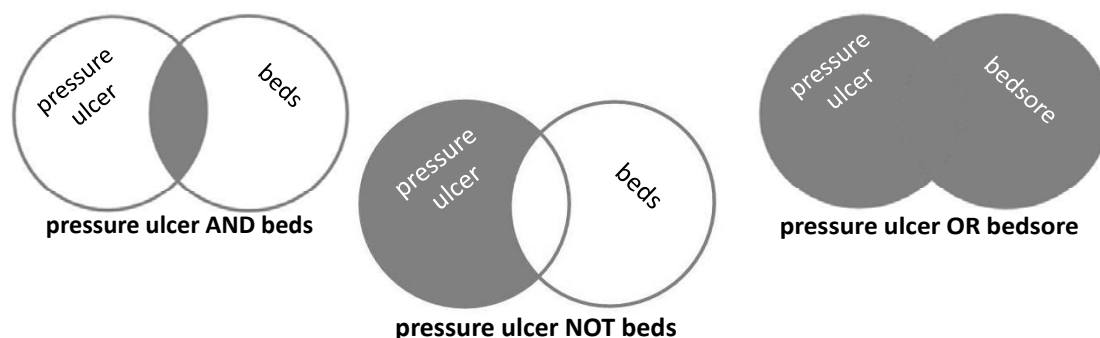
Trunkering

Trunkering er å skrive inn begynnelsen av et ord, etterfulgt av det tegnet som brukes som trunkeringstegn i den aktuelle databasen. Da får man treff på alle ord som begynner med det man skrev inn. Eksempel: I en base der trunkeringstegnet er en stjerne gir søket *infect** treff på *infection*, *infections*, *infectious*, *infecting* etc.

Prinsippet om at det går an å trunkere gjelder i de aller fleste databaser, men det er altså slik at selve trunkeringstegnet kan være forskjellig fra database til database. Ulike trunkeringstegn som brukes kan være: *, ?, \$ m.fl. Hvilket trunkeringstegn som gjelder i den aktuelle basen du søker i finner du som oftest ved å klikke på Help, Search Help, Søkeveiledning etc.

Kombinere søkeord med logiske operatører

I de fleste databaser kan man kombinere søkeord med de logiske operatørene (kalles ofte boolean operators) AND, OR og NOT. Hvis du vil finne artikler der BEGGE søkeordene dine er med, bruker du AND. Hvis du vil ha artikler der ENTEN det ene ELLER det andre søkeordet er med, bruker du OR. Hvis du vil ha artikler der bare det ene, og IKKE det andre ordet er med, bruker du NOT. Se illustrasjon nedenfor.

Trinnvis oppbygging av søk

I mange baser har du mulighet til å bygge opp søket ditt trinn for trinn. Dette er en smart og ryddig måte å søke på. Søk på en ting av gangen og kombiner så søkene etterpå.

Eksempel:

1. pressure ulcer
2. beds
3. 1 and 2

Spør en ekspert

Bibliotekarene i Medisinsk bibliotek gir deg gode råd om hvilke baser du bør velge, og de hjelper deg gjerne med å søke! Merk at denne tjenesten kun er tilgjengelig for ansatte ved Oslo universitetssykehus, medisinstudenter med undervisning/praksis ved sykehuset og sykepleiere i videreutdanning tilknyttet sykehuset. Ansatte med hovedarbeidssted på lokasjon Rikshospitalet oppfordres til å benytte Bibliotek for medisin og helsefag som er lokalisert på Rikshospitalet. Andre må bruke bibliotek ved eget arbeids-/lærested.

Ta et kurs

Medisinsk bibliotek tilbyr bl.a. drop-in-kurs i databaser og referansehåndtering. Se bibliotekets nettsider for mer informasjon om vårt kurstilbud. Merk at kursene stort sett er forbeholdt ansatte ved Oslo universitetssykehus, medisinstudenter med undervisning/praksis ved sykehuset og sykepleiere i videreutdanning tilknyttet sykehuset. Kursene er også åpne for ansatte ved andre sykehus i Helse Sør-Øst.

Medisinsk biblioteks nettsider

Medisinsk biblioteks nettsider er en nyttig inngang til databaser, elektroniske tidsskrifter og andre tjenester fra Medisinsk bibliotek. Våre nettsider er tilgjengelige på alle PC-er som har internettilknytning, men de fleste av de databasene, tidsskriftene og e-bøkene vi lenker til er kun tilgjengelige hvis man sitter ved en PC tilknyttet Internett via sykehusnettet eller Universitetsnettet.

Elektroniske bøker og oppslagsverk

På våre nettsider finner du en lenke til E-bøker og en til ordbøker og leksika. En del av disse er abonnementsbelagte, det vil si at de bare er tilgjengelige dersom du sitter ved en PC som er tilknyttet Internett via sykehusnettet eller Universitetsnettet. Men noen ressurser, som for eksempel Felleskatalogen og Clinical Evidence er gratis tilgjengelige og kan brukes med en vanlig internettilknytning, for eksempel hjemmefra.

Bilder og illustrasjoner

På våre nettsider finner du også en side med bildesamlinger.

Anskaffe litteratur

Låne bøker?

Bøker fra bibliotekets egen boksamling kan du låne, eventuelt reservere dersom de er utlånt. Lånetiden på våre bøker er 4 uker. Merk at kun ansatte og studenter med gyldig ID-kort utstedt av Oslo universitetssykehus kan låne bøker hos oss. Ønsker du å låne en bok som biblioteket ikke har, kan vi vanligvis (dersom den finnes i et annet bibliotek i Norge) skaffe den. Det varierer hvor lang tid det tar før boken kommer, men ca. 1 uke er vanlig ventetid. Merk at vi kun låner inn til ansatte ved Oslo universitetssykehus.

BIBSYS og BIBSYS Ask

BIBSYS er en felles database for bøker og tidsskrifter i mange norske fag- og forskningsbibliotek, blant annet Medisinsk bibliotek. For å søke i BIBSYS, bruker du BIBSYS Ask.

Med BIBSYS Ask kan du:

- Finne Medisinsk biblioteks bøker
- Reservere bøker som er utlånt
- Finne bøker som eies av andre bibliotek
- Bestille lån av bøker Medisinsk bibliotek ikke har
- Finne tidsskrifter Medisinsk bibliotek abonnerer på
- Bestille kopier av artikler fra tidsskrifter Medisinsk bibliotek IKKE abonnerer på
- Få oversikt over hva du har lånt og bestilt
- Fornye lån

Lenke til BIBSYS Ask finner du på bibliotekets webside. Når du bruker denne lenken kommer du automatisk til Avansert søk, som anbefales for å gjøre søket så presist som mulig.

Avansert søk

Klikk her for å begrense søket til OUS samling.

Velg søkefelt. Fyll inn opplysningene du vil søke på og velg hvordan de skal kombineres. Trunkeringstegnet er enten en stjerne eller et spørsmålstegn. I eksempelet søkes det på emne. Vi benytter emneordssystemet MeSH. Spør oss!

Her kan du avgrense søket til bestemte materialtyper.

Her kan du velge sortering på trefflisten.

Start søket eller nullstill søkebildet her.

The screenshot shows the 'Avansert søk' (Advanced search) page. It features a search bar with a dropdown menu for 'Velg søkefelt:' (Select search field) and a text input for 'forrester,?' (author). Below the search bar, there are checkboxes for 'Avgrens på materialtype:' (Filter by material type) with various options like 'E-bidsskrift', 'E-bøker', 'Musikk-CD-er', etc. At the bottom, there are dropdown menus for 'Språk:' (Language) and 'Sortering:' (Sorting), and a 'Antall treff pr side:' (Number of hits per page) dropdown. A 'Søk' (Search) button is visible in the bottom right corner.

For å få alle opplysninger om et treff: Klikk på tittelen.

Treffliste

Bibliotekbasen: 3

Resultat av søket: **forfatter = forrester,?** og **mesh, ordsøk = eye**

Ønsker du å bestille et dokument som ikke finnes i Bibliotekbasen? Totalt antall: 3

☐	Tittel	Forfatter	År	Materiale
☐	The Eye : basic sciences in practice / John V. Forrester ... [et al.]	Forrester, John V.	2008	
☐	The Eye : basic sciences in practice / John V. Forrester ... [et al.]	Forrester, John V.	2002	
☐	The Eye : basic sciences in practice / John V. Forrester ...	Forrester, John V.	1996	

The screenshot shows the search results page. It displays a table with search results. The first result is 'The Eye : basic sciences in practice / John V. Forrester ... [et al.]' from 2008. The table has columns for 'Tittel', 'Forfatter', 'År', and 'Materiale'. A 'Logg på' (Log in) button is visible in the top right corner.

Opplysninger om en tittel

I eksempelet finnes boken i to eksemplarer på OUS Ullevål; den ene står på hylla og den andre er utlånt.

Dersom alle eksemplarer er utlånt kan du reservere boken ved å klikke Bestill* og fylle ut bestillingsskjemaet.

Dersom Medisinsk bibliotek ikke har boken: Klikk på fanekortet Alle bibliotek for å se om boken finnes et annet sted.

Dersom du ønsker å låne/reservere en bok, klikker du Bestill* og fyller ut bestillingsskjemaet.

***Bestill:**
Du må være registrert som BIBSYS-låner hos oss for å benytte denne funksjonen. Kontakt oss for mer informasjon.

Bibliotek	Hvor er dokumentet	Utlånsstatus
Oslo universitetssykehus, Ullevål		
Medisinsk bibliotek	ULLEVÅL, WW 101 Eye 02	UTLÅNT
Medisinsk bibliotek	ULLEVÅL, WW 101 Eye 02	

Hvordan skaffe tidsskriftartikler?

Det finnes flere alternativer:

Hvis du søker etter litteratur i PubMed eller i en av Ovidbasene via hjemmesiden til Medisinsk bibliotek, vil du ved hver artikkelreferanse se en Ous-knapp (PubMed: kun i Abstract- og AbstractPlus-visning). Når du klikker på knappen, vil du få opp et vindu med en meny. Øverst i menyen kan du se om vi har fullteksttilgang til artikkelen. Hvis vi har en slik tilgang kan du klikke deg videre for å se selve artikkelen. Dersom vi ikke har tilgang til fulltekst, men har tidsskriftet i trykt utgave vil du se dette i menyen. Tidsskriftet kan deretter finnes fram og artikkelen kopieres på kopirommet i Medisinsk bibliotek. Hvis biblioteket heller ikke har tidsskriftet i trykt utgave, klikk på Bestill artikkel. Artikkelinformasjonen er forhåndsutfyllt, du skal bare legge til ditt låntaker-id* og etternavn. Vi kjøper da inn artikkelen for deg fra et annet bibliotek.

Klikk på lenken E-tidsskrifter på våre hjemmesider. Søk etter tittel (tidsskrifttittel, ikke artikkel-tittel). Klikk på tidsskriftnavnet i trefflisten, og du kommer til tidsskriftets hjemmeside.

Søk etter tidsskrifter som inngår i vår samling (både trykte og elektroniske) via bibliotekbasen BIBSYS Ask. Søk etter tittel (tidsskrifttittel, ikke artikkel-tittel) og merk av for E-tidsskrift og Trykte tidsskrift. Klikk så på Bestill dersom vi ikke har tidsskriftet i elektronisk eller trykt format.

Vi tar også imot bestillinger på e-post eller på papir. Sjekk da først om vi har tidsskriftet i elektronisk eller trykt format.

Om du har fullteksttilgang til artikler avhenger av at du sitter ved en PC med internettilknytning via sykehusnettet eller Universitetsnettet.

*Bestilling av litteratur som Medisinsk bibliotek ikke har: Denne tjenesten er kun tilgjengelig for ansatte ved Oslo universitetssykehus, og du må være registrert som låner hos oss.

Tolke en tidsskriftsitering

Til slutt

Mye mer kunne vært skrevet om det å jakte på informasjon, dette er bare ment som en liten innføring. Det er viktig å nevne at det stadig kommer nye ressurser. Verden er ikke like oversiktlig som den en gang var på dette feltet. Vi vil derfor anbefale deg å ta kontakt med oss – vi kan guide deg i informasjonsjungelen.

Hilsen bibliotekarene på Medisinsk bibliotek

Vedlegg: PICO-skjema – Nyttig hjelpemiddel i forberedelse til litteratursøk.

Vedlegg: PICO-skjema – Nyttig hjelpemiddel i forberedelse til litteratursøk

Problemstilling formuleres som et presist spørsmål. Spørsmålet skal bestå av følgende deler:

Pasient/Problem. Hvilke pasienter/tilstand/sykdom dreier det seg om?

Intervention. Hvilken intervensjon/eksposisjon dreier det seg om?

Comparison. Hva sammenlignes intervensjonen med?

Outcome. Hvilke effekter/utfall er av interesse?

Fullstendig spørsmål:

Hva slags type spørsmål er dette?

- Diagnose Etiologi Erfaringer
 Prognose Effekt av tiltak

Er det aktuelt med søk i Lovdata etter relevante lover og forskrifter?

- Ja
 Nei

Hvilke søkeord er aktuelle for å dekke problemstillingen?

Bruk engelske ord, og pass på å få med alle synonymer. Fordel søkeordene etter hva som gjelder/beskriver

P: pasient/problem, **I:** intervensjon/eksposisjon, **C:** sammenligning og **O:** utfall.

P pasient/problem	I intervensjon/eksposisjon	C evt. sammenligning	O utfall

